વિક્રમ સંવત-૨૦૩૬, શ્રાવણ સુદ-૧૧, શુક્રવાર, તા. ૨૨-૮-૧૯૮૦
વચનામૃત-૨૪૧, ૨૪૪, ૨૫૧. પ્રવચન નં. ૧૫

ओहो! यह तो भगवान आत्मा! सर्वांग सहजानंदकी मूर्ति! जहांसे देखो वहां आनंद, आनंद और आनंद. जैसे मिश्रीमें सर्वांग मिठास वैसे ही आत्मामें सर्वांग आनंद. २४१.

વચનામૃત, કિસીને ઈસમેં લિખા હૈ, ઉસ અનુસાર પઢતે હૈં. કોઈ કાગજ રખકર ગયા હૈ. '**ओहो..! यह तो भगवान आत्मा!**' જહાં દૃષ્ટિકા વિષયકા અનુભવ હુઆ, સમ્યગ્દર્શન હોને પર આત્માકે આનંદકા અનુભવ હોતા હૈ. ઈસ આનંદકે અનુભવમેં, '**ओहो..! यह भगवान आत्मा! सर्वांग सहजानंदकी मूर्ति!**' આહાહા..! તેરી દૃષ્ટિ વહાં લગા દે. ભગવાન અહો! આશ્ચર્યકારી, સહજાનંદ સ્વરૂપ. સહજાનંદ સ્વામી નારાયણકે નહીં. સહજ સ્વાભાવિક અતીન્દ્રિય આનંદકી મૂર્તિ પ્રભુ હૈ. તો કહતે હૈં, '**जहांसे देखो वहां आनंद, आनंद और आनंद.**' આહાહા..! ભગવાન આત્માકો આનંદમય દેખનેસે જહાંસે દેખો વહાં આનંદ હી આનંદ અંદર હૈ. અંદરમેં કોઈ વિકલ્પ, દુઃખ, રાગ હૈ નહીં. આહાહા..! સહજાનંદકી મૂર્તિ. સહજ આનંદકા સ્વરૂપ પ્રભુ. '**जहांसे देखो वहां आनंद, आनंद और आनंद.**' આહાહા..!

'**जैसे मिश्रीमें...**' શક્કરમેં '**मिश्रीमें सर्वांग मिठास, वैसे ही आत्मामें सर्वांग आनंद है.**' આહા..! જૈસે મિશ્રીમેં સર્વાંગ મિઠાસ હૈ, વૈસે ભગવાન આત્મામેં સર્વાંગ અતીન્દ્રિય આનંદ ભરા હૈ. અતીન્દ્રિય આનંદ સમ્યગ્દર્શનકા ધ્યેય-વિષય હૈ. ઉસકે ધ્યેયસે સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ. આહાહા..! તબ સમ્યગ્દર્શનમેં ઐસા ભાવ હુઆ, અહો..! સહજાનંદકી મૂર્તિ પ્રભુ! જહાં દેખો વહાં આનંદ, આનંદ ઔર આનંદ અતીન્દ્રિય.

મિશ્રીમેં જહાં દેખો વહાં મિઠાસ (ભરી હૈ). શક્કર. વૈસે ભગવાન આત્મા અતીન્દ્રિય આનંદકા પિંડ હૈ. શક્કર જૈસે મિઠાસકા પિંડ હૈ. વૈસે ભગવાન આત્મા અતીન્દ્રિય આનંદકા પિંડ હૈ. વહી સમ્યગ્દર્શનકા વિષય હૈ. આહાહા..! ઉસ વિષયમેં આનંદ આતા હૈ, તબ સમ્યગ્દૃષ્ટિકો ઐસા ભાસતા હૈ કિ અહો..! યહ આત્મા! અકેલે આનંદસે ભરા હુઆ, જિસમેં કોઈ અંશ માત્ર સંસાર, સંસારકા ઉદયભાવ, અરે..! ઉપશમ, ક્ષયોપશમ, ક્ષાયિકભાવ ભી જિસમેં નહીં હૈ. આહાહા..! ઐસે ભગવાન આત્માકી

દૃષ્ટિ જહાં અંતર હુઈ, તો જૈસે મિશ્રીમેં ચારોં ઓરસે મિઠાસ (ભરી) હૈ. વૈસે ભગવાનમેં ચારોં ઓરસે અતીન્દ્રિય આનંદ (ભરા) હૈ. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ, પ્રભુ! મૂલ બાત તો યહ હૈ.

સમ્યગ્દૃષ્ટિ અર્થાત્ શ્રદ્ધામાત્ર ઐસે નહીં. આહાહા..! દેવ-ગુરુ-ધર્મકી શ્રદ્ધા યા તત્ત્વાર્થકી શ્રદ્ધા, ઉતને માત્ર નહીં. અંતરમેં અતીન્દ્રિય આનંદ સ્વરૂપમેં અનુભવકા આનંદ હોકર શ્રદ્ધા (હુઈ હો). આહાહા..! અતીન્દ્રિય આનંદકા સર્વાંગ પૂર્ણ પ્રભુ, અતીન્દ્રિય આનંદસે ભરા પડા જહાં દેખો વહાં નજરમેં આનંદ આતા હૈ. ઉસકા નામ આત્મા ઔર ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન. ઉસકા વિષય યહ આત્મા હૈ. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ, પ્રભુ! બહિનને તો અંદરમેં અનુભવ કરતે-કરતે બોલે હૈં. ઐસી ભાષા ભી બાહર આની મુશ્કિલ હૈ. આહાહા..! કોઈ બાર ઐસે શબ્દ બોલ દિયે. આહા..!

'**મિશ્રીમેં સર્વાંગ મિઠાસ...**' મિશ્રી તો અનંત પરમાણુકા પિંડ હૈ. શક્કરકી ડલી અનંત પરમાણુકા પિંડ હૈ. યહ તો એક હી દ્રવ્ય હૈ. આહાહા..! એક દ્રવ્યમેં આનંદકા આનંદ, અતીન્દ્રિય આનંદમય પ્રભુ અસંખ્ય પ્રદેશમેં પૂર્ણ અતીન્દ્રિય આનંદ ભરા હૈ. ઉસ આનંદકા અનુભવ કરકે સમ્યગ્દૃષ્ટિકો સર્વાંગ આનંદ દિખતા હૈ. આહાહા..! ૨૪૧ (પૂરા હુઆ). ફિર ૨૪૪. ૨૪૪ લિયા હૈ.

ઓહો! આત્મા તો અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર, અનંત ગુણોંકી રાશિ, અનંત ગુણોંકા વિશાલ પર્વત હૈ! ચારોં ઓર ગુણ હી ભરે હૈં. અવગુણ એક ભી નહીં હૈ. ઓહો! યહ મૈં! ઐસે આત્માકે દર્શનકે લિયે જીવને કભી સચ્ચા કૌતૂહલ હી નહીં કિયા. ૨૪૪.

'**ઓહો! આત્મા તો અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર,...**' આહાહા..! આત્મા યાની ક્યા હૈ પ્રભુ! ચૈતન્યકી ચમત્કૃતિ અનુભવમેં સમ્યગ્દર્શન હો, તબ ઉસમેં ચમત્કૃતિ ક્યા હૈ, ઉસકા પતા મિલ જાય તો દુનિયાકી સબ ઉઠ જાય. સબ બાતમેંસે, સબ વિકલ્પમેંસે મિઠાસ ઉડ જાય ઔર સબમેં જ્ઞાતા-દૃષ્ટા હો જાય. આહાહા..! અપને આનંદ સ્વરૂપમેં જહાં અનુભવ હુઆ તો પૂરી દુનિયાસે ઉદાસ હુઆ. દુનિયામેં ઠીક-અઠીક ઐસી કોઈ ચીજ હૈ નહીં. ક્યોંકિ જ્ઞેય હૈ વહ એક પ્રકારકા હૈ. જ્ઞાન એક પ્રકારકા જ્ઞેય સ્વરૂપ જાનતા હી હૈ. કોઈ અચ્છા યા બુરા ઐસા ઉસમેં હૈ નહીં. ઐસી દૃષ્ટિ આનંદકી હોતી હૈ તબ હોતી હૈ. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ, પ્રભુ!

બાહ્ય પ્રવૃત્તિકે આગે અંતર આનંદકી કિમત ઊડ ગઈ. આહા..! બાહ્ય પ્રવૃત્તિકે

પ્રેમમેં પુણ્યકી ક્રિયાકે-શુભકી ક્રિયાકે પ્રેમમેં આનંદસ્વરૂપ ભગવાન ઉસ શુભકે પીછે પડા હૈ, ઉસકી કિમત-મહત્તા-મહિમા-ઊડ ગઈ ઔર પુણ્યકી મહિમા રહ ગઈ. અનાદિ કાલસે. નૌંવી ગ્રૈવેયક અનંત બૈર ગયા સાધુ હોકર. કિતની ક્રિયા કિ વર્તમાનમેં તો ઐસી ક્રિયા હૈ ભી નહીં. ફિર ભી આનંદસ્વરૂપ ભગવાન, ઉસકે તલમેં નહીં ગયા. પર્યાયકા તલ હૈ, તલિયા.. તલિયા સમજતે હો? ભાષા હૈ? અંદર પર્યાયકે તલમેં દૃષ્ટિ જહાં રુકતી હૈ, તબ આનંદ, આનંદ, આનંદકા અનુભવ રહતા હૈ. ઈસ આનંદકે આગે સર્વાર્થસિદ્ધકે દેવકા આનંદ ભી જિસકે આગે, સમ્યગ્દર્શન હૈ ઉતના આનંદ હૈ, પરંતુ ઉસસે આગે બઢકર જો પંચમ ગુણસ્થાન હુઆ હો આત્મામેં... આહાહા..! સર્વાર્થસિદ્ધકા દેવ સમકિતી એકાવતારી, એક ભવતારીકો જો આનંદ હૈ, ઉસસે પંચમ ગુણસ્થાનવાલા શ્રાવક, સચ્ચા શ્રાવક, ઉસકા આનંદ સર્વાર્થસિદ્ધકે દેવસે ભી આનંદ બઢ ગયા હૈ. આહાહા..! જો એક ભવતારી હૈ. કિતને તો બારહ અંગધારી હૈ. સર્વાર્થસિદ્ધમેં ભી બારહ અંગધારી. ક્યોંકિ યહાં બાર અંગકા જ્ઞાન હુઆ થા, વહ બારહ અંગકા જ્ઞાન લેકર ગયે. ઔર ઉસકા આનંદ ભી સાથમેં હૈ. ઉસકે આનંદસે પંચમ ગુણસ્થાનવાલા શ્રાવક, જો સચ્ચા શ્રાવક હૈ, આત્માકા આનંદકા અનુભવ સહિત સ્થિરતા, આંશિક શાંતિ બઢ ગઈ હૈ. જો શાંતિકી સ્થિતિ ચૌથે ગુણસ્થાનમેં હૈ, ઉસસે પંચમમેં શાંતિ ઔર આનંદ થોડા બઢ ગયા. આહાહા..! ઈસલિયે..

'**ઓહો..! આત્મા તો અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર હૈ.**' અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર હૈ. શબ્દ ક્યા કામ કરે? ઓહો..! શબ્દકી જહાં ગંધ નહીં. કલ આયા થા ન? સ્વર આત્મામેં હૈ નહીં. આહાહા..! વિકલ્પ ઔર યહ સ્વર શબ્દ સ્વરૂપમેં હૈ નહીં. વહાં સ્વર ક્યા કામ કરે? આહાહા..! શબ્દ જડ, ભગવાન ચેતન. દોનોં વિરૂદ્ધ. દુશ્મનકે પાસ સજ્જનકે ગુણ બુલાયે તો વહ કિતના બોલે? આહાહા..! ઐસે ભગવાન આત્માકા અનુભવ હોને પર, વાણી જડ હૈ વહ કિતના કામ કરે? આહાહા..! જો અનુભવમેં આતા હૈ, વહ બાત વાણી કહ સકતી નહીં. વાણી જડ વિરૂદ્ધ હૈ. આહાહા..! ચૈતન્ય ઔર પરમાણુકે બીચ તો અત્યંત અનંત અભાવ હૈ. ભગવાનકી વાણી ભી જડ હૈ. આહાહા..! વાણીમેં કિતના આતા હૈ? અનંતવેં ભાગમેં આતા હૈ, ઐસા પાઠ હૈ.

ભગવાન સર્વજ્ઞદેવ અતીન્દ્રિય આનંદકી પૂર્ણ મૂર્તિ ખલ ગઈ હૈ. પૂરા કમલ ખિલ ગયા હૈ. આહાહા..! બત્તીસ પંખુડીસે જૈસે કમલ ખિલતા હૈ, વૈસે ભગવાન અનંત ગુણસે ખિલ ગયા હૈ. ઐસે સર્વજ્ઞ ભગવાન, ઉનકી વાણી ભી આત્માસે તો વિરૂદ્ધ હૈ. આહાહા..! વાણીમેં કિતના આવે? વાણી તો જડ, અજીવ, રૂપી હૈ. '**ભગવાન આત્મા અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર...**' આહાહા..! વહ તો સમ્યક્ હો તબ ઉસે માલૂમ

પડે કિ યહ ચીજ ક્યા હૈ. આહાહા..! ઔર વહ ચીજ કરનેકી પહલી ચીજ હૈ. આત્મા તો '**અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર...**' આહા..! કોઈ ભી વિભૂત-જ્ઞાન, દર્શન, આનંદ, શાંતિ, અસ્તિત્વ, વસ્તુત્વ, પ્રભુત્વ, સ્વચ્છત્વ આદિ. અરે..! સર્વજ્ઞ, સર્વદર્શિ ઔર સર્વ વીર્ય આદિ પૂર્ણ ભરા હૈ. અંતરમેં સર્વજ્ઞશક્તિ પૂર્ણ પડી હૈ. સર્વજ્ઞશક્તિ સર્વદર્શિ શક્તિ, પૂર્ણ વીર્ય શક્તિ, પૂર્ણ વીર્ય-બલ. આત્માનુભવમેં જો બલકા અનુભવકા અંશ આતા હૈ, વહ પૂરા અકેલે બલકા અનુભવ હૈ. વહ અનંત બલકા ધની હૈ. ઓહોહો..! આત્માકી બાત સુની નહીં, પ્રભુ! સુની હો તો દૂસરે કાનસે નિકાલ દી હૈ. કરના તો યહ હૈ કિ નહીં? ચાહે જિતની બાત કરે, કરના તો યહ હૈ. આહા..! દોનોંમેં આયા ન? પહલેમેં ભી ઓહો..! આયા થા. ઈસમેં ભી અહો.! (આયા).

આત્મા તો '**અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર...**' અનંત વિભૂતિસે ભરપૂર. દુનિયાકે પાસ કિતને પૈસે હોં? અરબ રૂપયા. અરે..! હમારે સમયમેં તો સૌ અરબકો ખર કહતે હૈં ઔર સૌ ખરકો નિખર કહતે હૈં. ખર, નિખર, મહાપદ્મ, ... ઐસે બોલ આતે હૈં. સ્કુલમેં ૮૦ સાલ પહલે યહ ચલતા થા. ... તક સંખ્યા ચલતી થી. સૌ અરબકા એક ખર. તો ... ભી ક્યા હૈ? આહાહા..! અરબકી તો બાત ક્યા, લેકિન ... ભી ક્યા હૈ? યહ તો અનંત.. અનંત.. અનંત.. ભાષા શબ્દમેં અનંત આતા હૈ, પરંતુ વાચ્ય જો અનંત હૈ... આહાહા..! અનંત-યહ વાચક શબ્દ હૈ. જૈસે શક્કર શબ્દ હૈ, ઉસ શબ્દમેં શક્કર નહીં હૈ ઔર શક્કર હૈ ઉસમેં શબ્દ નહીં હૈ. ઐસે અનંત વિભૂતિ શબ્દ હૈ, વહ ભગવાનમેં નહીં હૈ. આહાહા..! શક્કરમેં શક્કર શબ્દ નહીં હૈ ઔર શબ્દમેં શક્કર નહીં હૈ. વૈસે વાણીમેં ભગવાન નહીં ઔર ભગવાનમેં વાણી નહીં. આહાહા..! ઐસી બાત હૈ, પ્રભુ!

'**ઓહો..! આત્મા તો અનંત વિભૂતિયોંસે ભરપૂર, અનંત ગુણોંકી રાશિ,...**' અનંત ગુણકા ઢેર-રાશિ પડી હૈ. અરૂપી હૈ, ક્ષેત્ર ભલે છોટા હો. અરે..! નિગોદકા આત્મા હો, તો ભી ઐસા હી હૈ. પર્યાયમેં અંતર હૈ. આત્મા તો અનંત વિભૂતિસે ભરા પડા હૈ ઔર અનંત ગુણોંકી રાશિ હૈ. લેકિન ઉસકો માલૂમ નહીં. યહાં તો માલૂમ હૈ વહ કહતે હૈં કિ અનંત ગુણોંકી રાશિ હૈ. જ્ઞાન હુઆ, વસ્તુકા જ્ઞાન હુઆ, વસ્તુકી પ્રતીતિ હુઈ, વસ્તુકા જ્ઞાનમેં પૂર્ણ જ્ઞેય બન ગયા, જ્ઞાનમેં પૂરી ચીજ જ્ઞેય પૂર્ણ બન ગયા. ઉસે વાણી કહતી હૈ, વહ વાણી ભી ઉસમેં તો હૈ નહીં. આહાહા..! કિતની બાત કરે? આહા..!

'**અનંત ગુણોંકી રાશિ, અનંત ગુણોંકા વિશાલ પર્વત હૈ!**' આહાહા..! અરૂપી ચિદાનંદ ભગવાન અરૂપી શાંતિકા મહા પર્વત હૈ. અનંતી વિભૂતિ, અનંત શક્તિ,

અનંત ગુણ ઉસકા મહાપ્રભુ પર્વત હૈ. આહાહા..! પર્વતમેં તો અનંત પરમાણુ હૈં. વહ તો અનંત દ્રવ્ય હૈં, યહ એક દ્રવ્ય હૈ. આહાહા..! દ્રવ્યમેં ભી અનંત-અનંત વિભૂતિ ઈતની હૈ કિ કોઈ સંખ્યામેં પાર ન આવે. આહા..! પર્વતકી તો ઉપમા દી હૈ. પર્વત તો અનંત પરમાણુકા પિંડ સ્કંધ હૈ, સ્કંધ. એક દ્રવ્ય નહીં હૈ. આહાહા..! ભગવાન તો એક દ્રવ્ય હૈ. પર્વત તો પ્રભુ! અનંત-અનંત પરમાણુકા પિંડ પર્વત. ઉસમેંસે જૈસે પાની ઝરતા હૈ, ઐસે ભગવાન એક-એક દ્રવ્ય અનંત ગુણકા ભંડાર, ઉસકી અંતર દૃષ્ટિ હુઈ તો સમય-સમયમેં આનંદ ઝરતા હૈ. આહાહા..! અતીન્દ્રાય આનંદકા વેદન સમકિતીકો સમય-સમયમેં વેદન હૈ. આહાહા..!

ઐસા ભગવાન '**ચારોં ઓર ગુણ હી ભરે હૈં.**' આહાહા..! ચારોં ઓર અર્થાત્ કિસી ભી ઓરસે દેખો અકેલે ગુણ હી ભરે હૈં. વિભૂતિ કહા, અનંત ગુણકા પર્વત કહા, અનંત ગુણકી રાશિ કહા ઔર ચારોં ઓર ગુણ હી ભરે હૈં, ઐસા કહા. આહાહા..! દેખો! યહ વચનામૃત! કહા ન?

ગોપનાથકા કોઈ એક સાધુ હૈ. ગોપનાથ હૈ. ઉસકે હાથમેં યહ પુસ્તક ગયા. પુસ્તક બહુત છપ ગયે હૈં. લગભગ ૮૦૦૦૦ છપ ગયે હૈં. ઔર ૨૦૦૦૦ બાકી હૈ. એક લાખ કહા થા. જબ પહલી બાર હાથમેં આયા થા, તબ રામજીભાઈકો કહા, તીસ લાખ પુસ્તક યહાંસે છપે હૈં, અભી તક કિસીકો કહા નહીં કિ પુસ્તક છપવાઓ. ... યહ પુસ્તક હાથમેં આયા (તો કહા), ઓહો..! એક લાખ પુસ્તક છપવાઓ. લગભગ ૮૦૦૦૦ તો છપ ગયે હૈં. આહા..! ઐસી ચીજ. મઠવાલા, ગોપનાથમેં અન્યમતિ મઠ (હૈ). ઔર યહાં એક પ્રોફેસર હૈ, ભાવનગર. સ્કુલમેં બડા બ્રાહ્મણ. ઉસે યહ દિયા. ઔર વાંચન કરકે પત્ર આયા, મહારાજ! આપને ક્યા દિયા! યહ ક્યા હૈ? ઉસમેં કિતની ચીજ ભરી હૈ, વહ જબ મૈં પઢતા હૂં તબ માલૂમ પડતા હૈ. વહ જબ ઉસકે ગુરુકે પાસ જાતા થા, ગોપનાથ, જબ વહ ગયા તો ઉસકે હાથમેં યહ પુસ્તક થા. ગોપનાથકે જો ગુરુ થે ઉસકે હાથમેં યહ પુસ્તક થા. ઈસ પુસ્તકકી મહિમા કરને વહાં ગયા. વહાં ગયા તો ઉસકે હાથમેં યહ પુસ્તક થા. ફિર દોનોં પ્રશંસા કરતે થે. પત્ર આયા થા. હમ કુછ નહીં કહ સકતે. ચાહે જિતની પ્રશંસા કરે, લેકિન યહ પુસ્તક ક્યા હૈ! ઉપનિષદમેં નહીં હૈ ઐસી બાતેં ઈસમેં આ ગયી હૈ. ઐસા ઉસકે પત્રમેં આયા થા. આહાહા..! મધ્યસ્થતાસે અભિમાન છોડકર, મૈં કુછ જાનતા હૂં ઔર મૈં કુછ ક્રિયાકાંડ કરનેમેં વિચક્ષણ હૂં, ઉસે યહ બાત બૈઠની કઠિન પડે. યહ બાત બૈઠની, અંદરમેં બૈઠે... આહાહા..!

યહાં તો અનંત ગુણ ભરે હૈં. '**અવગુણ એક ભી નહીં હૈ.**' વસ્તુમેં અવગુણ

એક નહીં, અવગુણ તો પર્યાય હૈ. ગુણકી વિપરીત પર્યાય હૈ. ઈસલિયે પ્રશ્ન હોતા હૈ ન, કિ સિદ્ધમેં આઠ ગુણ કહે, તો ક્યા વહ ગુણ હૈ? સિદ્ધમેં આઠ ગુણ કહે ન? આઠ કર્મકે નાશકે આઠ ગુણ. વહ ગુણ નહીં હૈ, પર્યાય હૈ. ગુણ ઉત્પન્ન નહીં હોતા. આહાહા..! સિદ્ધ આઠ ગુણ સહિત, વ્યવહારસે. નિશ્ચયસે તો અનંત ગુણ સહિત. આહાહા..! આઠ કર્મ થે, ઉસકા નિમિત્તકા અભાવ હોકર યહાં દશા પ્રગટ હુઈ તો આઠ ગુણ કહનેમેં આયે. વહ ગુણ નહીં હૈ. ગુણ તો ત્રિકાલ હોતે હૈં. આઠ ગુણ કહનેમેં આતે હૈં, વહ પર્યાય હૈ. સિદ્ધકે ઈતને ગુણ હૈ, ઈતને ગુણ હૈં, વહ સબ પર્યાય હૈ. ગુણ તો ધ્રુવ હૈ. પર્યાય પ્રગટ હોતી હૈ, ગુણ પ્રગટ નહીં હોતા. આઠ પર્યાય તો પ્રગટ હુઈ હૈ. કર્મકા નાશ હોકર પ્રગટ હુઈ હૈ. વહ તો પર્યાય હૈ. અરે..! સિદ્ધ સ્વયં પર્યાય હૈ. આહાહા..! વહ ભી એક ભેસ હૈ.

ભગવાન અનાદિઅનંત.. આહાહા..! અનાદિઅનંત અનંત ગુણકા ભંડાર, ઉસકે પાસ સિદ્ધપદ તો એક ભેસ હૈ, ભેસ હૈ. આહાહા..! વહ ભી સમયસારમેં મોક્ષ અધિકાર પૂર્ણ કરકે કહા, મોક્ષકા ભેસ ચલા ગયા. મોક્ષકા ભેસ આયા થા. અધિકાર હૈ, મોક્ષ અધિકાર. મોક્ષ ચલા ગયા અર્થાત્ જાન લિયા. વસ્તુ તો ત્રિકાલી હૈ. મોક્ષ તો એક સમયકી પર્યાય હૈ. આહાહા..! મોક્ષકી પર્યાય વૈસી કી વૈસી સાદિઅનંત કાલ રહેગી, પરંતુ વહ નહીં. જો ઉત્પન્ન હુઈ વહ નહીં રહેગી. જો ઉત્પન્ન હુઈ હૈ વહ તો એક સમય હી રહેગી. ક્યોંકિ ઉત્પાદ-વ્યય-ધ્રુવ યુક્તં સત્. સત્ જો હૈ વહ ધ્રુવ હૈ. ઔર ઉત્પાદ-વ્યય હૈ વહ પર્યાય હૈ. જિતને ઉસકો ગુણ પ્રગટ હુએ ઉસકો ગુણ કહા. વહ તો પર્યાય હૈ.

યહાં કહના હૈ, અવગુણ. ગુણકી પર્યાયકો ગુણ કહા. તો ગુણકી વિરૂદ્ધ પર્યાયકો અવગુણ કહા. અવગુણ ભી પર્યાય હૈ. આહાહા..! સમજમેં આયા? યહાં અવગુણ કહા હૈ ન? અવગુણ તો યહ ગુણ હૈ? અવગુણ તો ગુણકી વિરૂદ્ધ એક પર્યાય હૈ. અવગુણ વિરૂદ્ધ પર્યાય (હૈ). જો પર્યાય પ્રગટ હુઈ ઉસકો ગુણ કહા. લેકિન વહ ગુણ નહીં હૈ. ગુણ તો ત્રિકાલી પડા હૈ અંદર. ઉસમેં કોઈ હલચલ હોતી હી નહીં. જૈસા હૈ અનાદિ, ઐસા અનંત કાલ (રહતા હૈ). નિગોદસે લેકર સિદ્ધ તક દ્રવ્ય સ્વભાવ તો જૈસા હૈ વૈસા હૈ. ત્રિકાલ એકરૂપ હૈ. ઉસમેં ફેરફાર બિલકુલ હોતા નહીં. આહાહા..! ચાહે તો સિદ્ધપર્યાય હો તો ભી દ્રવ્યમેં ફેરફાર નહીં હોતા. ચાહે તો નિગોદ હો તો ભી દ્રવ્યમેં ફેરફાર નહીં હોતા. આહાહા..! ઐસી દ્રવ્યકી વિભૂતિ (હૈ). ઉસમેં '**અવગુણ એક ભી નહીં હૈ.**' આહાહા..!

'**ઓહો! યહ મૈં! ઐસે આત્માકે દર્શનકે લિયે જીવને કભી...**' ભૂતકાલમેં '**સચ્ચા**

કૌતૂહલ હી નહીં કિયા.' આહાહા..! કુતૂહલ કરે, ક્યા હૈ યહ ચીજ? ઇતની-ઇતની આત્માકી પ્રશંસા કરતે હૈં તો યહ ચીજ હૈ ક્યા? ઐસા કુતૂહલ ભી કભી નહીં કિયા. આહાહા..! અપની ચીજકો દેખનેકા કુતૂહલ નહીં કિયા. આહાહા..! '**ઐસે આત્માકે દર્શનકે લિયે જીવને કભી...**' ભૂતકાલમેં. ભૂતકાલ અનંત કાલમેં કુતૂહલ હી નહીં કિયા. અનંત જીવ અનંત કાલસે ઉસકો દેખનેકો કુતૂહલ હી કભી નહીં કિયા.

કોઈ રાની નિકલી હો તો કુતૂહલ કરતા હૈ. ક્યા કહતે હૈં? ઓજલમેં. ભાવનગરકી રાની ઓજલમેં થી. વહ એક બાર નિકલી, ખુલ્લી હો ગઈ. ઓજલ નિકાલ દિયા. ગાંવકે લોગ સબ ઠાઠ દેખે. બાઈને ઓજલ (નિકાલ દિયા). મૈંને ભી.. યહ વડિયા હૈ ન? વડિયા. વડિયાકે દરબાર આદિ સબ આતે થે. દરબાર બહુત હોશિયાર થા. ઉસકે પાસ જો રાજકુમાર થા, ઉસકે પાસ પઢનેકો આતા થા. વડિયા. આસપાસકે રાજકુમાર. ઉન્હોંને એક બાર વિનતી કી, મહારાજ! મેરે ઘર મેરી સ્ત્રીકે પાસ આહાર લેનેકો (પધારિયે). લોગોંકો ઐસા લગે, ઉસકી સ્ત્રી કૈસી હોગી? અંદર આહાર લેનેકો ગયે તો (શરીર દેખો તો) લટક ગયા થા. દિખાવકા કુછ ઠિકાના નહીં. લોગોંકો મહિમા (આયે). લેકિન અંદર દેખા તો કુછ નહીં, કુછ નહીં થા બેચારી. બોલી, મહારાજ! શરીર ઐસે લટક ગયા થા. ચમડી... કોઈ આકારકા દિખાવ નહીં, સુંદર નહીં, કુછ નહીં. દુનિયાકો ઐસા લગે, રાજાકી રાની કૈસી હોગી?

વૈસે યહાં નહીં હૈ. આહાહા..! પ્રભુ! યહ તો અનંત ગુણકા વૈભવ કોઈ અલૌકિક હૈ. જિસકો અંતરમેં દેખનેમેં આતા હૈ, વહ કભી દેખા નહીં. કભી સુના નહીં. કભી કુતૂહલ કિયા નહીં, દેખનેકા કુતૂહલ કિયા નહીં. યહ ક્યા ચીજ હૈ? જાનનેમેં મૈં સબકો જાનતા હૂં, લેકિન જાનનેવાલા કૌન હૈ? આહાહા..! યહ હૈ, યહ હૈ, યહ હૈ. લેકિન યહ હૈ, ઐસા જાના કિસને? ઊર્ધ્વતા નામકા એક ગુણ હૈ. આતા હૈ ન? સમતા. સમતા, રમતા, ઊર્ધ્વતા. શ્લોક આતા હૈ. સમયસાર નાટકમેં. ઊર્ધ્વતાકી પરિભાષા શ્રીમદ્ને કી હૈ. પુસ્તકમેં ઊર્ધ્વતાકી પરિભાષા કી હૈ.

કોઈ ભી ચીજ જાનનેકે પહલે વિચારનેકે પહલે જ્ઞાન ન હો તો જાને કૌન? કોઈ ભી ચીજ, જ્ઞાનકી મુખ્યતા ન હો તો જાને કૌન? તો વાસ્વતમેં તો જ્ઞાનમેં વહ ચીજ જ્ઞાત હોતી હૈ, વહ તો જ્ઞાન જ્ઞાત હોતા હૈ. આહા..! યહ ચીજ, જિસકી સત્તામેં યહ સબ દિખતા હૈ, વહ પરકો સ્પર્શ કિયે બિના, પરકો સ્પર્શ કિયે બિના અપની પર્યાયકે સામર્થ્યસે સ્વપરપ્રકાશક સામર્થ્યસે સબ દેખનેમેં આતા હૈ. જિસકી એક પર્યાયમેં ઇતના-ઇતના દેખનેમેં આયે, ઉસકો છૂએ બિના અપને દિખનેમેં આયે, તો ઉસકે ગુણકા ક્યા કહના? પ્રભુ! આહાહા...! ઉસકા ગુણ જો ત્રિકાલ, જિસકી

પર્યાયમેં યહ જાનનેમેં આતા હૈ, ઐસા હૈ નહીં. જ્ઞાનકી પર્યાય જાનનેમેં આતી હૈ. ક્યોં? કિ પરદ્રવ્યકો તો કભી છૂતા નહીં. જ્ઞાન હૈ વહ તો પરદ્રવ્યકો કભી છૂતા નહીં. ફિર ભી પરદ્રવ્ય સંબંધી અપના જ્ઞાન અપનેસે ઉત્પન્ન હુઆ હૈ. વહ ભી કોઈ અલૌકિક ચીજ હૈ કિ અનંતકો જાને. તો ઉસકે ગુણકા ક્યા કહના! આહા..!

યહ કહતે હૈં, '**ઐસે આત્માકે દર્શનકે લિયે જીવને કભી સચ્ચા કૌતૂહલ...**' સચ્ચા શબ્દ ક્યોં લિયા હૈ? કુતૂહલ તો ઐસે કરતા હૈ કિ કૈસા હૈ? પરંતુ સચ્ચા કુતૂહલ નહીં કિયા. કુતૂહલકે સાથ સચ્ચા શબ્દ વિશેષ લિયા. આહાહા..! બહિનકે શબ્દ હૈં. '**કભી સચ્ચા કૌતૂહલ હી નહીં કિયા.**' આહાહા..! ક્યા ચીજ હૈ યહ? સબકો એક ઓર રખો, યહ ચીજ ક્યા હૈ? ઈસ ચીજકી પીછાન બિના ઔર અનુભવ બિના સબ ક્રિયાકાંડ આદિ નૌંવી ગ્રૈવેયક ગયા, અનંત ભવ ઐસે હી રહે. અનંત-અનંત ભવ નિગોદમેં ભી ગયા. દ્રવ્યલિંગી મુનિ.. લિંગપાહુડમેં ઐસા પાઠ હૈ, દ્રવ્યલિંગ કિતની બાર લિયા? કિ અનંત બૈર. ઔર દ્રવ્યલિંગ લેનેકે બાદ ભી એક કણ ખાલી નહીં હૈ કિ જિસમેં અનંત જન્મ-મરણ નહીં કિયે હો. ઐસા લિંગપાહુડ (મેં કહા હૈ). અષ્ટપાહુડમેં લિંગપાહુડ હૈ. દ્રવ્યલિંગ અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ ઔર પંચ મહાવ્રત, નગ્નપના ઔર આચરણકી કડક ક્રિયા, એક દાના ભી ઉસકે લિયે બનાયા હો તો આહાર ન લે, ઐસી ક્રિયા તો અનંત બાર હુયી. આહાહા..! કભી આત્મા ક્યા ચીજ હૈ (ઉસકા કુતૂહલ કિયા નહીં).

'મુનિવ્રત ધાર અનંત બૈર ગ્રૈવેયક ઉપજાયો, પૈ આતમજ્ઞાન બિન લેશ સુખ ન પાયો.' પંચ મહાવ્રત, અઠ્ઠાઈસ મૂલગુણ ક્રિયાકાંડ સબ દુઃખ હૈ. આહાહા..! રાગ હૈ, વિકલ્પ હૈ, દુઃખ હૈ, ઝહર હૈ. ભગવાન અમૃતસ્વરૂપ હૈ. ઉસસે વિરુદ્ધ ભાવ હૈ. અમૃતસ્વરૂપ દેખનેકા કુતૂહલ ભી નહીં કિયા. પ્રગટ ભલે ન કિયા, કહતે હૈં. આહાહા..! દૂસરી કોઈ નયી ચીજ આયે, કહા ન? મહારાની જબ ઘોડાગાડીમેં બાહર નિકલી થી, ભાવનગર. લોગ દેખનેકે લિયે (ઉમડ પડે), રાની સાહિબાને ઓજલ છોડ દિયા. રાની સાહેબાને ઓજલ છોડ દિયા.

ઐસે ભગવાન આત્મામેં રાગકી એકતા છોડ દેતા હૈ, ઓજલ છૂટ જાતા હૈ. પૂરી ચીજ દિખનેમેં આતી હૈ. આહાહા..! ઉસકા કુતૂહલ ભી કભી નહીં કિયા, ઐસા કહતે હૈં. ઉસકે સિવા દૂસરી ચીજકી મહિમામેં ઠીક હૈ, ઐસા રુકકર, વહીં રુક ગયા હૈ. આહાહા..! ભગવાન એક ઓર રહ ગયા. કુતૂહલ હી નહીં કિયા. ૨૪૪ (પૂરા હુઆ). ઈસકે બાદ ૨૫૧ હૈ.

દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં જિસકે કાર્યકે લિયે દૂસરે સાધનોંકી રાહ ન દેખના પડે. ૨૫૧.

૨૫૧. બહુત અચ્છી બાત હૈ, હૈ દો પંક્તિ. ઈસકા તો બેનર બના હૈ. ઈસ પંક્તિકા બેનર બના હૈ. મુંબઈમેં, યહાં હૈ, રાજકોટમેં.. યહ દો પંક્તિકા.

'**દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં...**' આહાહા..! '**દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં...**' ભગવાન આત્માકા દ્રવ્ય. આહાહા..! યહાં તો સમુચ્ચય દ્રવ્ય લિયા હૈ. લેકિન દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં કિ '**જિસકે કાર્યકે લિયે...**' દ્રવ્યકી પર્યાયકે કાર્યકે લિયે. દ્રવ્યકી પર્યાયકે કાર્યકે લિયે. '**દૂસરે સાધનોંકી રાહ ન દેખના પડે.**' આહાહા..! યહ ચીજ હૈ. યહ વીતરાગકા મર્મ હૈ. તીન લોકકે નાથ સર્વજ્ઞદેવ, ઉનકા અભિપ્રાય-હૃદય યહ હૈ. દ્રવ્ય ઉસકો કહતે હૈં કિ જિસકે કાર્યકે લિયે દૂસરે દ્રવ્યકી, સાધનકી રાહ દેખની પડે, ઐસા હૈ નહીં. આહાહા..! ઉસમેં તો કિતના ભરા હૈ! આહાહા..! બહિનકો સ્ત્રીકા દેહ આ ગયા ન, ઈસલિયે લોગોંકો બાહર કિમત નહીં આતી. આહાહા..!

યહ મહા શબ્દ હૈ. પદાર્થ-દ્રવ્ય ઉસકો કહેં કિ ઉસકે કાર્યકે લિયે, જિસકે કાર્યકે લિયે-સમ્યગ્દર્શનકે કાર્યકે લિયે, સમ્યગ્જ્ઞાનકે કાર્યકે લિયે, સમ્યક્ચારિત્રકે કાર્યકે લિયે, કેવલજ્ઞાનકે કાર્યકે લિયે, સિદ્ધપદકે કાર્યકે લિયે... યહ સબ કાર્ય હૈ. આહાહા..! '**દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં જિસકે કાર્યકે લિયે દૂસરે સાધનોંકી રાહ ન દેખના પડે.**' ન દેખના પડે. આહાહા..! અપની તૈયારી હોવે તો નિમિત્ત સાધન તો જગતમેં પડા હી હૈ. રાહ નહીં દેખની પડે કિ યહ નિમિત્ત મિલે તબ મેરા કાર્ય હોગા. ઐસા નિમિત્ત મિલે તો કાર્ય હોગા, ઐસી રાહ દેખની ન પડે. પ્રભુ! ઐસા તેરા દ્રવ્ય હૈ. તેરા દ્રવ્ય ક્યા, સબ દ્રવ્ય ઐસે હૈં. આહાહા..! યહ તો સામાન્ય પરિભાષા હૈ ન.

'**દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં...**' આહાહા..! તીન લોકકે નાથ સર્વજ્ઞ ભગવાન દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં કિ '**જિસકે કાર્યકે લિયે...**' જિસકી પર્યાયકે લિયે.. આહાહા..! પર્યાય બિનાકા તો દ્રવ્ય કભી કહીં નહીં હૈ. તીન કાલમેં કોઈ દ્રવ્ય પર્યાય બિનાકા તો હૈ નહીં. તો વહ પર્યાય પ્રગટ કરની હો, ઉસમેં પરકી રાહ દેખના પડે, ઐસા હૈ નહીં. આહાહા..! વજ્રનારાચ સંહનન હોના ચાહિયે, ફલાના... વહ તો તૂ કાર્ય કરેગા વહાં વહ હોગા હી. રાહ દેખના નહીં પડે. તેરે કેવલજ્ઞાનકી તૈયારી યહાં કી, તો વજ્રનારાચ સંહનન, મનુષ્ય આદિ તો હોંગે હી. પરદ્રવ્યકી રાહ દેખના પડે અપને કાર્યકે લિયે, ઐસા દ્રવ્ય હૈ નહીં. આહાહા..! યહ તો દ્રવ્યકો પરાધીન, પરાધીન (માન લિયા હૈ). ઐસા અમુક નિમિત્ત મિલે તો ઠીક પડે, અમુક નિમિત્ત મિલે તો ઠીક પડે. નિમિત્ત તો

નિમિત્તકી પર્યાયસે નિમિત્ત આતા હૈ. દ્રવ્યમેં કોઈ નિકમ્મા દ્રવ્ય નહીં હૈ. ક્યા કહા? દ્રવ્ય જિતને હૈં, ઉસમેં કોઈ નિકમ્મા નહીં હૈ. નિકમ્મા અર્થાત્ પર્યાયરૂપી કાર્ય બિના વહ દ્રવ્ય રહતા નહીં. જિતને અનંત દ્રવ્ય હૈં, વહ નિકમ્મે અર્થાત્ કામ અર્થાત્ પર્યાય, પર્યાયકો કામ કહતે હૈં. કાર્ય કહો, કામ કહો. કામ-પર્યાય બિના-કાર્ય બિના-કોઈ દ્રવ્ય કહીં કભી રહતા નહીં. સમજમેં આયા?

પરમાણુ હો, ધર્માસ્તિકાય હો, આકાશ હો, ભગવાન આત્મા હો, અપની પર્યાય કરનેમેં... આહાહા..! અપની અવસ્થા કરનેમેં સમ્યગ્દર્શન પ્રગટ કરનેમેં, કોઈ ગુરુકી રાહ દેખના પડે, ચારિત્ર પ્રગટ કરનેમેં કોઈ શરીરકી મજબૂતાઈકી જરૂરત પડે, ઐસી રાહ દેખના ન પડે. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ, પ્રભુ! ભલે કઠિન લગે. થોડે શબ્દમેં બહુત ભરા હૈ. આહાહા..!

તીન લોકકે નાથ તીર્થંકરકી પુકાર હૈ કિ, દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં કિ ઉસકી પર્યાયકે બિના દ્રવ્ય કભી હોતા નહીં ઔર ઉસકી પર્યાયકે લિયે પરદ્રવ્યકી રાહ દેખની પડતી નહીં. આહાહા..! ગજબ બાત હૈ! દો પંક્તિ હૈ. પૂરે જૈનદર્શનકા સાર હૈ. યહ તો બહિનકે મુખસે ઉસ વક્ત નિકલ ગયા. આહાહા..! વસ્તુ ઉસે કહેં કિ અપને કાર્યકે લિયે-અપની પર્યાયકે લિયે, કાર્ય અર્થાત્ પર્યાય, પર્યાય હૈ વહી કાર્ય હૈ ન, દૂસરા ક્યા કાર્ય હૈ? કોઈ દ્રવ્ય નિકમ્મા નહીં હૈ, ઉસકા અર્થ કિ કોઈ દ્રવ્ય પર્યાય બિના નહીં હૈ. કોઈ દ્રવ્ય પર્યાય બિના તીન કાલમેં નહીં રહતા. આહાહા..! પર્યાય બિના રહે તો, પીછાનનેમેં તો પર્યાય હી કારણ હૈ. ધ્રુવ તો ધ્રુવ વસ્તુ હૈ. પર્યાયસે હી વસ્તુ જાનનેમેં આતી હૈ. આહાહા..!

નજરમેં દ્રવ્ય-ગુણ-પર્યાય તીનોં ખ્યાલમેં આતે હૈં. લેકિન પર્યાયકે ખ્યાલસે સબકા ખ્યાલ આતા હૈ. યહ પર્યાય ઈસ ગુણકી હૈ, યહ ગુણ ઈસ દ્રવ્યકા હૈ. સમજમેં આયા? આહાહા..! ઐસા ઉપદેશ. ક્યા કરેં? આહા..! યહાં તો પર બિના ચલે નહીં, પર બિના ચલે નહીં. બહુત બાર ઐસા કહતે હૈં, એક દ્રવ્યકો દૂસરે દ્રવ્ય બિના ચલે નહીં. પ્રભુ! એક દ્રવ્યમેં અનંત અસ્તિત્વ ગુણ પડા હૈ ઔર એક દ્રવ્યમેં ઉસસે અનંતગુને જો દ્રવ્ય હૈં, ઉસકા નાસ્તિપના પડા હૈ. આહાહા..! અનંત અસ્તિત્વ હૈ ઔર અનંત નાસ્તિત્વ હૈ. છોટે પરમાણુમેં ભી ઐસા હૈ, પ્રભુ! આહાહા..! અરે..! નિગોદકે જીવ. વિજ્ઞાન માન ન સકે. ઐસા એક પાઠ હૈ, સંપ્રદાયમેં હમ કહતે થે કિ જિસે યથાર્થ ખબર નહીં હૈ વહ અનેક પ્રકારસે કલંક લગાતે હૈં, સત્યકો કલંક લગાતે હૈં. અભ્યાખ્યાન કહતે હૈં-કલંક. ઐસા નહીં, ઐસા નહીં. ઐસા જિસને બહુત કલંક લગાયા હૈ, વહ જીવ કહાં જાયેગા? કિ વહ જીવ હૈ ઐસા નહીં માનનેવાલી

(ગતિમેં જાયેગા). ક્યોંકિ ઉસને બહુત કલંક લગાયા હૈ. વહ વહાં જાયેગા કિ ઉસકો જીવ માન સકે નહીં, વહાં જાયેગા. નિગોદમેં જાયેગા. આહાહા..! ભગવાનકે સિવા કૌન કહે યહ?

જો સ્વયંકો કલંક લગાતા હૈ, વહ સબકો કલંક લગાતા હૈ. જો સબકો કલંક લગાતા હૈ, વહ સ્વયંકો કલંક લગાતા હૈ, ઐસા પાઠ હૈ. કલંક અર્થાત્ યહ નહીં, યહ ઐસા નહીં હૈ. આપ કહતે હો ઐસા નહીં હૈ. ઐસે સત્ય બાતકો ઐસા નહીં હૈ (ઐસે ના કરકે), અસત્ય બાતકી હાં કહકર સત્યકો કલંક લગાયા, ઐસા સત્ય નહીં હૈ, ઇનકાર કિયા તો વહ ઐસે સ્થાનમેં જાયેગા, ઉસકો દૂસરા જીવ હૈ ઐસા માન સકે નહીં. ઉસને સત્કો કલંક લગાયા હૈ. અપને સત્કો દૂસરા માન સકે ઐસે સ્થાનમેં નહીં જાયેગા. આહાહા..! સમજમેં આયા? આહાહા..! ઐસી બાત હૈ.

'**द्रव्य उसे कहते हैं...**' આહાહા..! પ્રભુ આત્માકો ઐસા કહતે હૈં કિ જિસકે કાર્યકે લિયે-સમ્યગ્દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્રસે લેકર કેવલજ્ઞાન તક, અપને નિર્મલ કાર્યકે લિયે, દૂસરે સાધનોંકી (રાહ દેખના ન પડે). આહાહા..! હો, સાધન સાધનકે કારણસે હો, લેકિન કાર્યકે લિયે ઉસકી રાહ દેખના પડે, ઐસા હૈ નહીં. ઇસલિયે ઉસ સાધનકા નિષેધ કર દિયા હૈ. આહાહા..! અપની સ્વતંત્રતા, કર્તા હોકર પર્યાય કરતા હૈ, પર્યાયમેં કર્તા હોકર (કાર્ય કરતા હૈ). કર્તાકી પરિભાષા યહ હૈ કિ સ્વતંત્રપને કરે સો કર્તા. વ્યાકરણમેં હૈ, સ્કુલમેં ભી હૈ.

કર્તા ઉસકો કહતે હૈં,... હમારે ચૌથી કક્ષામેં આયા થા, ઉસ દિન. સ્કુલમેં. બહુત વિસ્તાર હૈ. એક પુસ્તક મંગવાયા થા. યહાં બોર્ડિંગ હૈ ન? ઉસમેં છઃ બોલકા અર્થ દિયા હૈ. કર્તા, કર્મ, કરણ. કર્તા ઉસે કહેં કિ સ્વતંત્રપને કરે સો કર્તા. જિસકો દૂસરેકી મદદકી અપેક્ષા રહે નહીં. ઉસકા નામ કર્તા હૈ. પ્રત્યેક દ્રવ્યમેં એક સમયમેં ષટ્કારકકી પરિણતિ હોતી હૈ, અનાદિઅનંત. પ્રતિ સમય ષટ્કારકકી પરિણતિ-કર્તા, કર્મ, કરણ, સંપ્રદાન, અપાદાન, અધિકરણ, એક સમયમેં પ્રત્યેક દ્રવ્યકી, પરમાણુકી પર્યાયમેં ભી ષટ્કારક, સિદ્ધકી પર્યાયમેં ષટ્કારક. આહાહા..! નિગોદકી પર્યાયમેં ષટ્કારક (હૈ). ષટ્કારકમેં પહલે કર્તા આતા હૈ. ષટ્કારક આતે હૈં ન? વ્યાકરણમેં આતે હૈં. સ્વતંત્ર કર્તા. કિસીકી અપેક્ષા નહીં. આહાહા..!

ભગવાન આત્મા અપની પૂર્ણ દશા પ્રાપ્ત કરનેમેં કિસીકી અપેક્ષા નહીં હૈ. પૂર્ણ કરનેમેં થોડી મદદ .. આલંબન મિલે, ગુરુ આદિકા, તો આગે બઢ જાય, ઐસા દ્રવ્ય સ્વભાવ હૈ નહીં. આહાહા..! વાણીમેં ઐસા કહનેમેં આતા હૈ, વ્યવહારમેં કિ ગુરુ મિલે તો સચ્ચી બાત સમજમેં આવે. સબ વ્યવહાર હૈ. વ્યવહારકા પાર નહીં.

આહાહા..! યહાં દ્રવ્ય પર દૃષ્ટિ કરનેસે વ્યવહારકા અંત આ જાતા હૈ. આહાહા..! દ્રવ્ય ઐસા હૈ... બહુત ગહરી બાત હૈ. આહાહા..! ચાહે તો નિગોદમેં દ્રવ્ય હો, કિસીકી મદદસે વહાં રહા હૈ, ઐસા નહીં. અપની પર્યાયકી સ્વતંત્રતા એક સમયમેં કર્તા, કર્મ, કરણ, સંપ્રદાનસે વહાં પર્યાય હુઈ હૈ. તો વહ કર્તા સ્વતંત્ર હૈ. નિશ્ચયસે તો કર્તા પર્યાય, દ્રવ્યકી અપેક્ષા રખતી નહીં. પરંતુ લક્ષ્ય હો જાતા હૈ. પર્યાયકા લક્ષ્ય દ્રવ્ય પર હોતા હૈ વહ સ્વતંત્રપને હોતા હૈ. ક્યા કહા? પર્યાયમેં જો ષટ્કારક હૈ, ઉસ પર્યાયકા આશ્રય તો દ્રવ્ય હૈ. લક્ષ્ય તો વહાં હૈ. લેકિન વહ સ્વતંત્ર કર્તા હોકર લક્ષ્ય કરતી હૈ. આહા..! ઐસી બાતેં. સમજમેં આયા?

અપની પર્યાયમેં.. પ્રત્યેક દ્રવ્ય. જડમેં ભી ઐસી બાત હૈ. પરમાણુમેં ભી અનંત-અનંત ગુણ પડે હૈં. અનંત ગુણમેં એક સમયકી પર્યાય હોતી હૈ. ઉસમેં ષટ્કારકકે પરિણમનમેં દૂસરે ગુણકી ભી અપેક્ષા નહીં હૈ. આહાહા..! પ્રભુ આત્મા... વહ ચીજ હૈ કિ નહીં, ઉસકી તો જડકો ખબર ભી નહીં. ઉસકો જાનનેવાલા આત્મા તો મહાપ્રભુ સ્વતંત્ર હૈ. આહાહા..! કોઈ ભગવાન ઉસકો કરતા હૈ કિ કોઈ ભગવાન મિલે તો કુછ હો જાય, આહાહા..! ઐસા હૈ નહીં.

'**દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં જિસકે કાર્યકે લિયે...**' કાર્ય અર્થાત્ પર્યાય. કાર્ય અર્થાત્ અવસ્થા. કાર્ય અર્થાત્ દ્રવ્યકી દશા. વર્તમાન ઉસકી દશા. ઉસ દશા-કાર્યકે લિયે '**દૂસરે સાધનોંકી...**' ઉસકે સાધન સિવા.. ક્યોંકિ દ્રવ્યમેં કરણ-સાધન નામકા ગુણ પડા હૈ. પ્રત્યેક દ્રવ્યમેં કરણ-સાધન નામકા ગુણ પડા હૈ. કર્તા, કર્મ, કરણ ગુણ હૈ. અંદર ગુણ પડે હૈં. કર્તા ગુણ હૈ, કર્મ ગુણ હૈ, કરણ ગુણ હૈ. યહાં પર્યાયકી બાત ચલતી હૈ. આત્મામેં ભી એક કરણ નામકા ગુણ હૈ. ૪૭ શક્તિમેં આતા હૈ. કરણ નામ સાધન. અપના સાધન અપનેસે હોતા હૈ. અપને સાધનમેં પરકે સાધનકી અપેક્ષા નહીં હૈ. આહાહા..! ઐસી બાત હૈ.

'**દ્રવ્ય ઉસે કહતે હૈં જિસકે કાર્યકે લિયે દૂસરે સાધનોંકી...**' આહાહા..! યહાં તો કહે, પર બિના ચલે નહીં, પર બિના ચલે નહીં. પૈસે બિના સબ્જી મિલે નહીં, પૈસે બિના આહારકા દાના મિલે નહીં. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- બેચારે નિમિત્તકા ક્યા હોગા?

સમાધાન :- નિમિત્ત દ્રવ્ય નહીં હૈ? દ્રવ્ય નહીં હૈ? વહ પરકી મદદકી (અપેક્ષા) નહીં રખતા.

'**કાર્યકે લિયે દૂસરો સાધનોંકી રાહ ન દેખના પડે.**' ઉસકા નામ યહાં દ્રવ્ય કહતે હૈં.

(શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)